

QUY TRÌNH KỸ THUẬT TRỒNG, CHĂM SÓC CÂY ĐƯƠNG QUY

(Kèm theo Quyết định số 271/QĐ-SNN, ngày 20/12/2017 của Sở Nông nghiệp & PTNT tỉnh Lào Cai)

Tên khoa học: *Angelica acutiloba* (Sieb.et.Zucc) Kitagawa.

Họ: Hoa tán - *Apiaceae*.

I. Đặc điểm sinh vật học.

1. Nguồn gốc.

Cây Đương quy được nhập từ Nhật Bản vào Việt Nam năm 1990, cho đến nay chưa tìm thấy Đương quy mọc tự nhiên trong hệ thực vật Việt Nam. Đương quy được trồng và sử dụng nhiều ở Trung Quốc là loài *Angelica sinensis*, ở Triều Tiên và Nhật Bản trồng và sử dụng loài *Angelica acutiloba*.

2. Đặc điểm thực vật học.

Cây có chiều cao từ 75 - 100 cm khi ra hoa, lá có cuống dài, có bẹ lá phía gốc, cuống lá màu tím nhạt, lá xẻ lông chim 3 lần, mép lá có răng cưa, không có lông; Hoa tự hình tán kép, cánh hoa màu trắng; hoa của bông trung tâm nở trước, sau đó lần lượt đến hoa ở cành cấp 1, cấp 2, cấp 3; thứ tự các cấp cành nở hoa cách nhau từ 4 - 6 ngày; Quả bế đôi, thuôn dài 4 - 5 mm, hẹp dần về phía gốc; Tâm bì có gân, có 4 - 5 ống dẫn ở phần lưng, bốn chiếc ở mặt bụng; Rễ cọc có rễ phụ, toàn thân có mùi thơm đặc biệt.

Cây ra hoa tháng 3 - 4, quả chín tháng 6 - 7.

3. Điều kiện sinh thái.

Đương quy thích ứng với khí hậu mát ẩm, biên độ nhiệt độ 15 - 25°C, lượng mưa 1.600 - 2.000 mm/năm, đất giàu mùn.

II. Kỹ thuật trồng trọt.

1. Chọn vùng trồng

Chọn vùng có khí hậu mát mẻ, thích hợp với nhiệt độ thích hợp từ 15 - 25°C. Phù hợp với các loại đất pha cát hoặc thịt nhẹ, nhiều mùn, tơi xốp, tầng canh tác sâu, thoát nước tốt. Đất trồng cần đảm bảo sạch bệnh, không có cỏ dại và thuận tiện cho việc tưới tiêu, giao thông dễ dàng để thuận lợi cho việc vận chuyển khi thu hoạch.

2. Giống và kỹ thuật nhân giống.

Lượng hạt giống gieo cần 4 - 5 kg/ha, trước khi gieo ngâm vào nước ấm 2 sôi 3 lạnh khoảng 40 - 50°C trong thời gian 12h (cứ 3-4 h thay nước 1 lần). Sau đó vớt ra đãi nhiều lần rửa sạch nước chua, để ráo nước đem gieo; cũng có thể ủ hạt giống (theo kiểu ngâm giá đỗ) cho hạt nảy mầm sau đó đem gieo.

Trồng Đương quy để thu dược liệu có thể dùng một số phương pháp sau: gieo hạt trên vườn ươm sau đó đánh cây đi trồng, gieo hạt trực tiếp (gieo thẳng) hoặc có thể gieo hạt vào bầu sau đó đưa đi trồng.

*** Kỹ thuật làm vườn ươm:**

- Cày, cuốc đất để ải trước 30 ngày, sau đó đập đất nhỏ nhặt sạch cỏ dại, lên luống cao 20 cm, rộng mặt luống 80 cm có hình mu rùa, rãnh luống rộng 40 cm.

- Phân bón cho vườn ươm (*Tính cho 1 sào bắc bộ = 360m²*): Phân chuồng hoai mục 120 kg (có thể sử dụng phân vi sinh hoặc supe lân 10 kg) + NPK 10 kg + Vôi bột 15 kg.

- Cách bón: Trộn đều tất cả lượng phân chuồng, phân vi sinh, vôi bột với đất trước khi gieo hạt

*** Kỹ thuật gieo hạt trên vườn ươm:**

Hạt giống sau khi đã được xử lý đem đi gieo với lượng hạt giống 0,5 g/m², gieo đều tay, gieo xong phủ một lớp đất mỏng lên trên rồi lấy trấu đập nhỏ hoặc rơm, rạ khô, sạch phủ lên trên xong tưới ẩm. Sau khi hạt mọc mầm (khoảng 15 ngày) dỡ bỏ rơm rạ, tiến hành làm cỏ và tỉa bớt cây xấu. Sau mỗi lần làm cỏ, tỉa cây có thể tưới bổ sung thêm phân chuồng hoai loãng; Khi cây được 4 - 5 lá, chọn cây khỏe mạnh, không sâu bệnh, đánh trồng ra ruộng sản xuất (lưu ý không được để đứt rễ) trong tháng 1 đến tháng 2 năm sau.

*** Kỹ thuật gieo hạt trong bầu:**

Mỗi bầu gieo 3 - 4 hạt, sau khi gieo xong phủ rơm rạ (hoặc xếp vào giàn có mái che) để tránh mưa, tưới ẩm hàng ngày, chú ý không để cho mặt bầu bị vàng. Sau khi gieo khoảng 15 ngày hạt bắt đầu nảy mầm, dỡ bỏ rơm rạ, vẫn tiếp tục tưới cho bầu đủ ẩm; Khi cây được 2 lá thật tỉa bớt các cây xấu; khi cây 3 lá tỉa định cây, mỗi bầu để 2 cây; Khi cây có 3 - 4 lá có thể mang cây ra ruộng trồng (không để cây con quá lâu trong bầu). Trong giai đoạn cây con ở trong bầu nếu thấy cây cần cần tưới thúc bằng nước hòa phân đạm pha loãng 1 - 2 % để cây con sinh trưởng tốt. Đây là phương pháp tốt để chủ động có đủ cây con trồng, tỷ lệ cây sống khi trồng cao.

Trồng cây bầu từ tháng 1 đến tháng 2 năm sau.

*** Kỹ thuật gieo thẳng lên ruộng:**

Sau khi lên luống, bón lót phân xong, tiến hành lấy cuốc bở hố hàng cách hàng 20 cm cây cách cây 20 cm, hoặc rạch 3 hàng trên một luống. Tiến hành tra 3- 4 hạt/ hố tùy mức độ thử tỷ lệ nảy mầm hạt giống, sau đó lấp đất nhỏ 1 cm lên trên hạt và phủ rơm lên trên, tưới nước đủ ẩm cho hạt nảy mầm.

3. Thời vụ trồng.

Vùng miền núi phía Bắc: Gieo hạt tháng 10- 11, thu hoạch vào tháng 11 - 12 năm sau.

4. Đất trồng và kỹ thuật làm đất.

- Chọn đất: Đất trồng phải cao ráo, thoát nước tốt, tơi xốp có tầng canh tác trên 30 cm, tưới tiêu thuận tiện.

- Làm đất: Đất được cày bừa kỹ, sạch cỏ dại, làm đất nhỏ và tơi xốp, lên luống, cao 30 - 35cm, mặt luống rộng 70- 80cm, rãnh 30 cm.

5. Mật độ và khoảng cách trồng.

Mật độ 250.000 cây/ha, khoảng cách: 20cm x 20cm.

6. Kỹ thuật trồng.

Chọn cây có từ 4-5 lá, không sâu bệnh, không cụt ngọn đem trồng; khi trồng đặt cây giống nhẹ nhàng vào giữa hốc đã xác định mật độ khoảng cách dùng tay vun đất xung quanh cây, lấp kín phần gốc rễ, sau đó ấn chặt đất. Trồng xong phải tưới nước ngay để cố định cây và giữ ẩm cho cây nhanh hồi xanh.

7. Phân bón và kỹ thuật bón phân.

- Lượng phân bón cho 01 ha: Phân chuồng hoai mục 20 tấn, 550 kg Đạm urê, 800 kg Supe lân, 300 kg Kali/ha.

- Bón lót : Trộn đều toàn bộ phân chuồng và phân lân sau đó phủ 1 lớp đất lên.

- Bón thúc:

+ Đợt 1: Khi cây có 5 lá bón 25% Đạm urê/ha

+ Đợt 2: Khi cây có 7 lá bón 25% Đạm urê/ha.

+ Đợt 3: Khi cây có 9 lá bón 25% kg Đạm urê/ha + 25% Kali/ha.

+ Đợt 4: Khi cây có 11 lá bón 15% kg Đạm urê + 50% kg Kali/ha.

+ Đợt 5: Khi cây có 13 lá bón nốt số Đạm và Kali còn lại.

* *Lưu ý:* Bón cách gốc 5 - 10cm, sau khi bón tưới nước vừa có tác dụng giữ ẩm cho đất vừa để cây dễ hấp thu phân bón.

8. Kỹ thuật chăm sóc.

- Tỉa dặm và định cây: Sau khi trồng 3- 5 ngày cần kiểm tra kỹ, nếu gặp cây chết phải kịp thời trồng dặm cho mật độ được đồng đều.

- Làm cỏ thường xuyên cho đến khi lá cây phủ kín luống thì thôi, kết hợp với bón thúc phân; nếu mưa nhiều, đất bị đóng váng cần xới xáo cho đất thoáng.

9. Phòng trừ sâu, bệnh hại.

- Sâu bệnh hại: Thường gặp Sâu xám, sâu xanh, rệp, nhện đỏ, bệnh lở cổ rễ, bệnh sùi củ.

- Biện pháp phòng trừ: Thực hiện các biện pháp phòng trừ tổng hợp, xử lý hạt, xử lý đất, vệ sinh đồng ruộng thường xuyên. Đối với sâu xám thường gây hại có thể bắt bằng tay vào buổi tối, khi mật cao có thể sử dụng một số loại thuốc: Sherpa 25EC, thuốc Tập kỳ 18EC, Vipast 5ND, Pegasus với nồng độ và thời gian cách ly theo hướng dẫn trên nhãn thuốc.

Đối với các loại bệnh có thể dùng: Daconil 75WP, Score 250ND phun, tưới trực tiếp dung dịch thuốc vào gốc cây; nồng độ, lượng dùng theo đúng chỉ dẫn nhãn thuốc.

10. Thu hoạch, sơ chế.

Vào tháng 11- 12, khi cây Đương quy có biểu hiện lá úa vàng, tàn lụi, cần tiến hành thu hoạch. Chọn thời điểm thu hoạch lúc trời khô, nắng để tận dụng phơi dược liệu, tránh hoạch khi trời mưa ẩm. Sau đó rửa nước sạch vận chuyển đến nơi tiêu thụ